

10

kwietnia
niedziela / Sun
18:00

NFM, Sala Główna KGHM

Mesjasz

Christian Curnyn – dyrygent

Sophie Bevan – sopran

Hilary Summers – alt

John Mark Ainsley – tenor

Derek Welton – bas

Chór NFM

Agnieszka Franków-Żelazny – kierownictwo artystyczne

Wrocławska Orkiestra Barokowa

Jarostaw Thiel – kierownictwo artystyczne

PROGRAM:

Georg Friedrich Händel (1685–1759) *Mesjasz* – oratorium HWV 56

I część

[55']

*** [30']

II część

III część

[80']

G.F. Händel

Omówienie

Agata Adamczyk

Romain Rolland w biografii Geорга Friedricha Händla pisał: „W życiu wielkich ludzi często się zdarza, że w chwili, gdy wszystko wydaje się im stracone, gdy wszystko upada, są właśnie bliżej szczytu niż kiedykolwiek. Händel wydawał się być zwyciężony. I w tej samej godzinie napisał dzieło, które mu miało przynieść sławę nieśmiertelną”. Dziełem tym okazał się *Mesjasz*. Za trzy dni mija 275. rocznica powstania jednego z najstynniejszych oratoriów. Skomponowana w trzy tygodnie opowieść o życiu i śmierci Jezusa zyskuje nie tylko przychylność, ale też uwielbienie słuchaczy niezmiennie od 1742 roku.

Kariera muzyczna Händla właściwie rozpoczęła się w momencie porzucenia przez niego studiów prawniczych i wstąpienia do trupy teatralnej opery w Hamburgu – pierwszej w Niemczech instytucji opery publicznej. To znaczy, że od początku pociągał go teatr ze swoją dramaturgią, a upodobania te miały zdecydowany wpływ na kształt późniejszej twórczości. Począwszy od 1712 roku, gdy Händel osiedlił się w Anglii, po ogromnym sukcesie wystawionego kilkanaście miesięcy wcześniej w Londynie *Rinalda*, przez wiele lat kompozytor promował swój ulubiony gatunek – operę włoską. Choć w Anglii zyskał sławę i fortunę, to jednak na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XVIII wieku atmosfera koncertowa przestała Händlowi sprzyjać. Coraz większą popularnością zaczęła cieszyć się balladowa opera angielska, przeciwstawiana wyszydanemu wówczas stylowi włoskiemu, powoli traktowanemu jako przeżytek. Po pewnym czasie kompozytor zrozumiał, że jest zmuszony wyjść naprzeciw upodobaniom angielskiemu odbiorcy. Stopniowo więc wycofywał się z pisania oper, które w latach czterdziestych porzucił ostatecznie na rzecz gatunku pozbawionego akcji scenicznej, tj. oratoriów. W nich też odnajdujemy jego dawne zamiłowanie do patosu i monumentalizmu.

Gdy kariera Händla zaczęła przechodzić kryzys, muzyk ze zmiennym szczęściem walczył o uznanie ze strony publiczności londyńskiej. Jak by tego było

mało, coraz częściej bywał niepokojony intrygami. Sale koncertowe świeciły wówczas pustkami, przestały też pojawiać się nowe zlecenia kompozytorskie. Podobno opłacano nawet ludzi do zdzierania afiszów. Dlatego zaproszenie do Dublina wystosowane przez księcia Devonshire, lorda Williama Cavendisha, okazało się dla Händla prawdziwym wybawieniem. Zaproszenie związane było ze skomponowaniem utworu, który mógłby być wykonywany podczas serii koncertów dobroczynnych, zaplanowanych na początek 1742 roku. Muzyk przystał na tę propozycję. Prawdopodobnie skusiła go perspektywa występów przed nową publicznością oraz szczytny ich cel. Oratorium *Mesjasz* powstało w zaledwie dwadzieścia cztery dni (między 22 sierpnia a 12 września 1741 roku), co potwierdzają umieszczone przez kompozytora w partyturze daty ukończenia poszczególnych części. Prapremiera dzieła odbyła się 13 kwietnia 1742 roku w stolicy Irlandii. Odniosła wówczas sukces, którego nie udało się powtórzyć żadnemu z późniejszych londyńskich wykonań. Po koncercie w Dublinie *Mesjasz* został okrzyknięty najpiękniejszym utworem muzycznym: „Brakuje słów, by wyrazić niezwykłą rozkosz, jaką sprawił on pełnemu podziwu tłumowi publiczności. Niezrównane, wspaniałe i tkliwe, do najwznioślejszych, najbardziej majestatycznych i poruszających słów, które sprzysięgły się, by porwać i oczarować serce i ucho”, pisano 17 kwietnia w „Dublin Journal”.

Tekst *Mesjasza*, w całości oparty na Piśmie Świętym, stanowi kompilację fragmentów Starego i Nowego Testamentu, zebraną przez Charlesa Jennensa. Oratorium jest trzyczęściowe. Pierwsza część dotyczy prorocтва, tj. zapowiedzi przyjścia *Mesjasza* i samego narodzenia. Druga zaś opowiada o śmierci i zmartwychwstaniu. Część tę wieńczy słynny chór *Alleluja*. Jak głosi anegdota, gdy został zaintonowany, król angielski Jerzy II w przypiętywie zachwyty wystuchał owego ustępu na stojąco. Tradycja ta przetrwała do dziś i znana jest melomanom na całym świecie. Tematyka trzeciej części skupia się wokół zagadnienia zbawienia ludzkości.

Jak zauważył Manfred Bukofzer, „w *Mesjaszu* brak jest tradycyjnie rozumianego narratora, historia

Zbawiciela ukazana jest za pomocą sugestii i relacji, a nie bezpośredniej narracji”.

Prawykonanie *Mesjasza* odbyło się w zaskakująco małej obsadzie. Orkiestra składała się wyłącznie z instrumentów smyczkowych, grupy *basso continuo* i jednego instrumentu solowego – trąbki. Na potrzeby wykonania londyńskich kompozytor zdecydował się powiększyć zespół o oboje i fagoty, zdwajające partie głosów chóralnych.

W londyńskim Covent Garden *Mesjasza* zaprezentowano rok później. Tam spotkał się z dość chłodnym przyjęciem, przede wszystkim ze względów religijnych. Protestanci sprzeciwiali się wystawianiu w teatrze utworów zawierających cytaty z Pisma Świętego. *Mesjasz* doczekał się uznania dopiero w latach pięćdziesiątych. Wtedy to zapoczątkowano tradycję rokrocznych koncertów charytatywnych, które odbywały się w przytułku Foundling Hospital. Pierwszymi wykonawcami poprawionej przez Händla wersji byli niewidomi wychowankowie sierocińca. Sam kompozytor nie chciał wydawać swojego dzieła drukiem, ponieważ chęć zarobku kłóciłaby się z filantropijnym przeznaczeniem *Mesjasza*. Po śmierci Händla powstało kilka nowych wersji przeznaczonych na większe składy orkiestry. Autorem jednej z nich był Wolfgang Amadeus Mozart.

Christian Curnyn

Jeden z czołowych brytyjskich dyrygentów specjalizujących się w repertuarze barokowym i klasycznym. Ukończył studia muzyczne na Uniwersytecie w Nowym Jorku oraz grę na klawesynie w Guildhall School of Music and Drama. W 1994 roku założył Early Opera Company, z którą często występuje w Wigmore Hall. Gościła na wielu ważnych festiwalach, m.in. Southbank Centre Early Music Festival, Cheltenham Festival, Spitalfields Festival, York Early Music Festival, Lufthansa Festival, Halle Handel Festival, Karlsruhe Handel Festival oraz na festiwalach w Buxton i Aldeburgh. Christian Curnyn prowadził takie orkiestry symfoniczne, jak Ulster Orchestra, Hallé Orchestra, Stavanger Symphony Orchestra, English Concert, Wrocławska Orkiestra Barokowa. Dyrygował m.in. w Opera Australia, Landstheater Salzburg, New York City Opera, Chicago Opera Theater oraz w operach we Frankfurcie i w Stuttgarcie. Angaże artysty w następnym sezonie to występy w Royal Opera House i Stuttgart Opera, europejskie tournée z dziećmi chóralnymi Händla z Collegium Vocale i AKAMUS, koncerty w Wigmore Hall oraz występ podczas Göttingen Händel Festival.

Christian Curnyn, fot. archiwum artysty

Sophie Bevan

Otrzymała Young Singer Award podczas pierwszej ceremonii wręczenia International Opera Awards w 2013 roku, obecnie znajduje się w czołówce nowej generacji młodych śpiewaków brytyjskich. Jest absolwentką Benjamin Britten International Opera School. Laureatka Queen Mother Rose Bowl Award, Critics Circle Award w kategorii Exceptional Young Talent (2010) oraz The Times Breakthrough Award (2012). Jej repertuar koncertowy obejmuje utwory od G.F. Händla po J. Macmillana. Współpracuje z takimi dyrygentami, jak sir A. Pappano, E. Gardner, L. Cummings, H. Bicket, sir N. Marriner, Ph. Herreweghe, sir M. Elder, R. Wigglesworth, D. Harding i sir Ch. Mackerras. Artystka odnosi duże sukcesy na scenie operowej, występując m.in. w English National Opera, Welsh National Opera, Garsington Opera, Glyndebourne Festival Opera, Royal Opera House Covent Garden. W bieżącym i w kolejnych sezonach zaśpiewa w Covent Garden, na koncertach z Sao Paulo State Symphony i z City of Birmingham Symphony Orchestra. Ponadto da recitale w Wigmore Hall i Teatro Real w Madrycie, zadebiutuje podczas Festiwalu w Salzburgu, a także w Metropolitan Opera w Nowym Jorku.

Sophie Bevan, fot. Sussie Ahlburg

Hilary Summers

Studiowała muzykę na Reading University, a następnie kontynuowała studia wokalne w Royal Academy of Music oraz w National Opera Studio w Londynie. Swoim kontraltem o szerokiej skali przyciąga uwagę wielu współczesnych kompozytorów, z którymi często współpracuje (należą do nich np. M. Nyman oraz J. Talbot). Występowała m.in. z Chicago Symphony Orchestra, Netherlands Chamber Orchestra, Royal Flanders Philharmonic Orchestra, London Sinfonietta oraz Ensemble Intercontemporain. Koncertuje także z wieloma czołowymi zespołami europejskimi grającymi na instrumentach dawnych – m.in. The Academy of Ancient Music (Ch. Hogwood), Gabrieli Consort (P. McCreesh), Les Talens Lyriques (Ch. Rousset), Balthasar-Neumann-Ensemble (T. Hengelbrock) oraz The English Concert. Często współpracuje również z R. Kingiem i zespołem The King's Consort oraz Ch. Curnymem i Early Opera Company. W najbliższych planach artystki są występy podczas Vienna Festival i Aldeburgh Festival, koncerty z Orchestre de Paris, Ensemble Intercontemporain, The King's Consort, Los Angeles Philharmonic Orchestra oraz debiut w Operze Paryskiej.

John Mark Ainsley

Występował z najważniejszymi orkiestrami i dyrygentami świata, w tym z orkiestrami symfonicznymi Londynu, Chicago, Bostonu i San Francisco, jak również z orkiestrami filharmonicznymi Londynu, Berlina, Wiednia i Nowego Jorku. Współpracował z mistrzami batuty: C. Davisem, B. Haitinkiem, Ch. Mackerrasem, Ch. Dutoit, K. Masurem, R. Norringtonem, S. Rattlem i C. Abbado. Dyskografia artysty obejmuje repertuar barokowy i klasyczny, pieśni niemieckie i angielskie oraz amerykańskie musicale. W 2010 roku zadebiutował na Glyndebourne Festival, występował również podczas festiwalu Aix-en-Provence oraz na festiwalach w Amsterdamie, Wiedniu i Salzburgu. Ma za sobą także debiut na jednej z najstynniejszych scen operowych na świecie – w La Scali. Zrealizował nagrania muzyki Brittena – *Serenadę* na tenor, *rog i smyczki*, *Les illuminations*

oraz *Nocturne*. John Mark Ainsley otrzymał Royal Philharmonic Society Singer Award 2007. Wykłada w Royal Academy of Music jako profesor.

R. Farnes, T. Hengelbrock, A. Kober, G. Kuhn, S. Layton, K. Nagano, D. Runnicles, S. Soltesz, L. Slatkin, Ch. Thielemann czy S. Young. Od sezonu 2015/2015 jest członkiem zespołu Deutsche Oper w Berlinie.

John Mark Ainsley, fot. archiwum artysty

Derek Welton

Ukończył University of Melbourne w Australii (germanistyka i lingwistyka), a także Guildhall School of Music and Drama (śpiew). Występował na Festiwalu w Salzburgu, Glyndebourne Festival, Beijing Music Festival, w Festspielhaus Baden-Baden, Deutsche Oper Berlin, Semperoper Dresden, Państwowej Operze w Hamburgu, Teatro dell'Opera di Roma, Opéra de Lille i innych teatrach. Otrzymał nagrody na konkursach: Emmerich Smola Förderpreis, Handel Singing Competition oraz Australian Youth Aria. Jest cenionym artystą koncertowym, występował w Europie, Ameryce Północnej, Azji i Australii, wykonując ponad 60 dzieł oratoryjnych i orkiestrowych, jak również zróżnicowany repertuar pieśniarski. Współpracował z takimi dyrygentami, jak I. Bolton, R. Bonyngue, J. Conlon, Ch. Curnyn, R. Egarr,

Derek Welton, fot. Simon Pauly

Skład Wrocławskiej Orkiestry Barokowej:

I skrzypce

Zbigniew Pilch (koncertmistrz), Mikotaj Zgótko,
Juliusz Żurawski, Ludmiła Piestrak, Kamila Guz,
Alicja Sierpińska

II skrzypce

Adam Pastuszka, Violetta Szopa-Tomczyk, Anna
Nowak, Małgorzata Malke, Ewa Chmielewska-
-Zorzano, Dominika Mątecka

altówki

Piotr Chrupek, Marcin Stefaniuk, Michał Mazur,
Małgorzata Feldgebel

wiolonczele

Jarostaw Thiel, Bartosz Kokosza, Edyta
Maksymczuk-Thiel, Aleksandra Reńska

kontrabasy

Janusz Musiał, Stanisław Smółka

oboje

Marek Niewiedział, Małgorzata Józefowska

fagot

Tomasz Wesotowski

trąbki

Thomas Steinbrucker, Martin Sillaber

kotły

Jarostaw Kopeć

organy

Marcin Szelest

lutnia

Stanisław Gojny

PEŁNE BIOGRAMY ARTYSTÓW:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

Organizator:

NFM | NARODOWE
FORUM
MUZYKI

Partner
strategiczny:

Bank Polski

Złoty
Sponsor:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

**DOLNY
ŚLĄSK**

Ministerstwo
**Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

WROCLAW 2016
Europejska Stolica Kultury